

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ПІВНІЧНИЙ ОФІС ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ

**УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ
В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

від «22» грудня 2017 року

№26-23-05-33-18/3

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

за результатами державного фінансового аудиту діяльності
**приватного акціонерного товариства
«Черкаський приладобудівний завод»
за період з 01.01.2015 по 31.08.2017**

м. Черкаси
2017 рік

В аудиторському звіті представлено результати державного фінансового аудиту діяльності (далі – аудит діяльності) приватного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод» (далі – ПрАТ «ЧПЗ», Товариство, об'єкт аудиту) за період з 01.01.2015 по 31.08.2017 (далі – досліджуваний період).

Аудит діяльності проведено відповідно до п. 4.3.3.1 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Північного офісу Держаудитслужби на III квартал 2017 року, Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 №361 (зі змінами) [15], Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2014 №728. [17]

Аудит проведено відповідно до Програми державного фінансового аудиту діяльності, затвердженої 30.10.2017 начальником Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області Велько Т.М. (зі змінами), один примірник якої надано керівнику об'єкта аудиту, про що зроблено відповідний запис на другому примірнику програми.

Аудиторський звіт призначений для керівництва приватного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод» та органу управління корпоративними правами Фонду державного майна України (далі – ФДМУ).

Підготовлено відділом контролю у галузі промисловості, енергетики, транспорту та фінансових послуг Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області.

ЗМІСТ

I. Вступ	4
1.1 Інформація про об'єкт аудиту	4
1.2 Обґрунтування причин проведення аудиту діяльності.	5
II. Результати аудиторських процедур	6
2.1 Результати аналізу фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ЧПЗ».	6
2.2 Результати досліджень дотримання законодавства і забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту.	17
2.2.1 Недоліки при плануванні виробничої та торгівельної діяльності Товариства негативно вплинули на ефективність використання фінансових ресурсів Товариства	17
2.2.2 Прийняття окремих управлінських рішень в частині здійснення господарських операцій, пов'язаних з формуванням доходів від основних видів діяльності призвели до упущення економічних вигод.	22
2.2.3 Окремі управлінські рішення керівництва ПрАТ «ЧПЗ» в частині здійснення господарських операцій, пов'язаних зі здійсненням поточних витрат, призвели та/або можуть призвести до незаконного та неефективного використання коштів Товариства.	25
2.2.4 Запроваджена політика управління майном в окремих випадках негативно вплинула на результати фінансово-господарської діяльності Товариства.	28
2.3 Діюча система внутрішнього контролю та її організація не має змоги попереджувати порушення та недоліки	31
III. Висновки	38
IV. Рекомендації	40
V. Додатки	41

I. ВСТУП

1.1. Інформація про об'єкт аудиту

Черкаський приладобудівний завод заснований в 1981 році як завод для серійного виробництва спецтехніки, радіотехніки і електротехнічного направлення.

З вересня 1998 року Черкаський приладобудівний завод перетворено згідно наказу ФДМУ м. Київ №10-АТ від 11.09.1998 у Відкрите акціонерне товариство «Черкаський приладобудівний завод».

На загальних зборах акціонерного товариства в квітні 2011 року (протокол від 26.04.2011 №1) прийнято рішення про визначення типу товариства як публічне акціонерне товариство «Черкаський приладобудівний завод» (далі – ПАТ «ЧПЗ»).

ПрАТ «ЧПЗ» є новим найменуванням публічного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод» у результаті проведення державної реєстрації змін до Статуту 22.05.2017, що пов'язані зі зміною у відповідності до абз. 3 ч. 2 ст. 5 Закону України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 №514-VI [6] типу акціонерного товариства з публічного на приватне.

Згідно відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (<https://usr.minjust.gov.ua>) Товариство має наступні реквізити:

Повна назва	приватне акціонерне товариство «Черкаський приладобудівний завод»
Код ЄДРПОУ	14309572
Місцезнаходження адреса	18036, Черкаська обл., м. Черкаси, вул. 30 років перемоги, буд. 5/1
Організаційно-правова форма господарювання за КОПФГ	230 Приватне акціонерне товариство
Основний вид економічної за КВЕД-2010	27.51 Виробництво електричних побутових приладів; 25.62 Механічне оброблення металевих виробів; 25.73 Виробництво інструментів; 26.30 Виробництво обладнання зв'язку; 27.11 Виробництво електродвигунів, генераторів і трансформаторів (основний); 43.21 Електромонтажні роботи; 80.20 Обслуговування систем безпеки; 49.41 Вантажний автомобільний транспорт; 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах

Впродовж періоду, що підлягав аудиторському дослідженню, ПрАТ «ЧПЗ» у своїй діяльності керувалось статутом ПАТ «ЧПЗ», затвердженим загальними зборами акціонерів ПАТ «ЧПЗ» (протокол від 26.04.2011 №1) та

Статутом ПрАТ «ЧПЗ», затвердженим загальними зборами ПАТ «Черкаський приладобудівний завод» (протокол від 20.05.2017 №1)

Метою діяльності Товариства, згідно Статуту ПрАТ «ЧПЗ», є одержання прибутку на основі здійснення виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності, в порядку та за умов, визначених чинним законодавством і цим Статутом, та наступний його розподіл між Товариством та акціонерами Товариства.

Основними видами діяльності Товариства, визначеними Статутом ПрАТ «ЧПЗ», є розробка, виготовлення та реалізація продукції виробничо-технічного призначення приладобудування і спецтехніки.

Предметом діяльності Товариства є:

- ✓ розробка, виробництво та реалізація товарів народного споживання;
- ✓ виготовлення інструментів, оснастки, нестандартного обладнання;
- ✓ конструкторська діяльність;
- ✓ інші види господарської діяльності, якщо вони не заборонені законом.

Статутний фонд Товариства, який становить 14 531,97 тис. грн, поділено на 58 127 880 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн кожна. Згідно з розпорядженням Фонду державного майна України від 27.07.1999 №935-РРА та сертифікату від 30.07.1999 №3, акції в кількості 57 811 292 шт. на загальну суму 14452,823 тис. грн, що становить **99,46%** статутного фонду Товариства, належать державі.

Середньооблікова чисельність працівників ПрАТ «ЧПЗ» станом на 01.01.2015 – 129 осіб, на 01.01.2016 – 111 осіб, на 01.01.2017 – 103 осіб, на 31.08.2017 – 109 осіб.

ПрАТ «ЧПЗ», яке є правонаступником ПАТ (ВАТ) «ЧПЗ» входить до переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, затвердженому Законом України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 07.07.1999 №847-XIV.

Постановою Кабінету Міністрів України 31.08.2016 №588 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2015 р. №271» Товариство включено до переліку об'єктів державної власності, що підлягають приватизації у 2015-2017 роках після їх виключення із Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації».

1.2 Обґрунтування причин проведення аудиту діяльності

Причиною проведення державного фінансового аудиту є виконання вимог ч.7 ст.16 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 №185-V (зі змінами на час дії) [8], в частині проведення органами Держаудитслужби України державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, спрямованого на запобігання фінансовим порушенням та забезпечення ефективного використання державного майна.

II. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТОРСЬКИХ ПРОЦЕДУР

2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ЧПЗ»

Для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності Товариства використано Методику аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджену наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 року №170 (далі – Методика №170). [26] Результати аналізу фінансово-господарської діяльності Товариства за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року наведено в [Додатку 1](#).

Аналізом економічних показників діяльності Товариства встановлено, що протягом 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року доходи ПрАТ «ЧПЗ» налічували 19 613,0 тис. грн при витратах 32 128,0 тис. грн, у тому числі:

- у 2015 році доходи становили 7 974,0 тис. грн при витратах 12 756,0 тис. грн,
- у 2016 році доходи становили 7 700,0 тис. грн при витратах 12 044,0 тис. грн,
- за I півріччя 2017 року доходи становили 3 939,0 тис. грн при витратах 7 328,0 тис. гривень.

В цілому, відповідно даних звітності Товариства за 2015 – 2016 роки та за I півріччя 2015 році фінансовим результатом його діяльності був збиток на суму 4 782,0 тис. грн, 4 344,0 тис. грн та 3 389,0 тис. грн, відповідно.

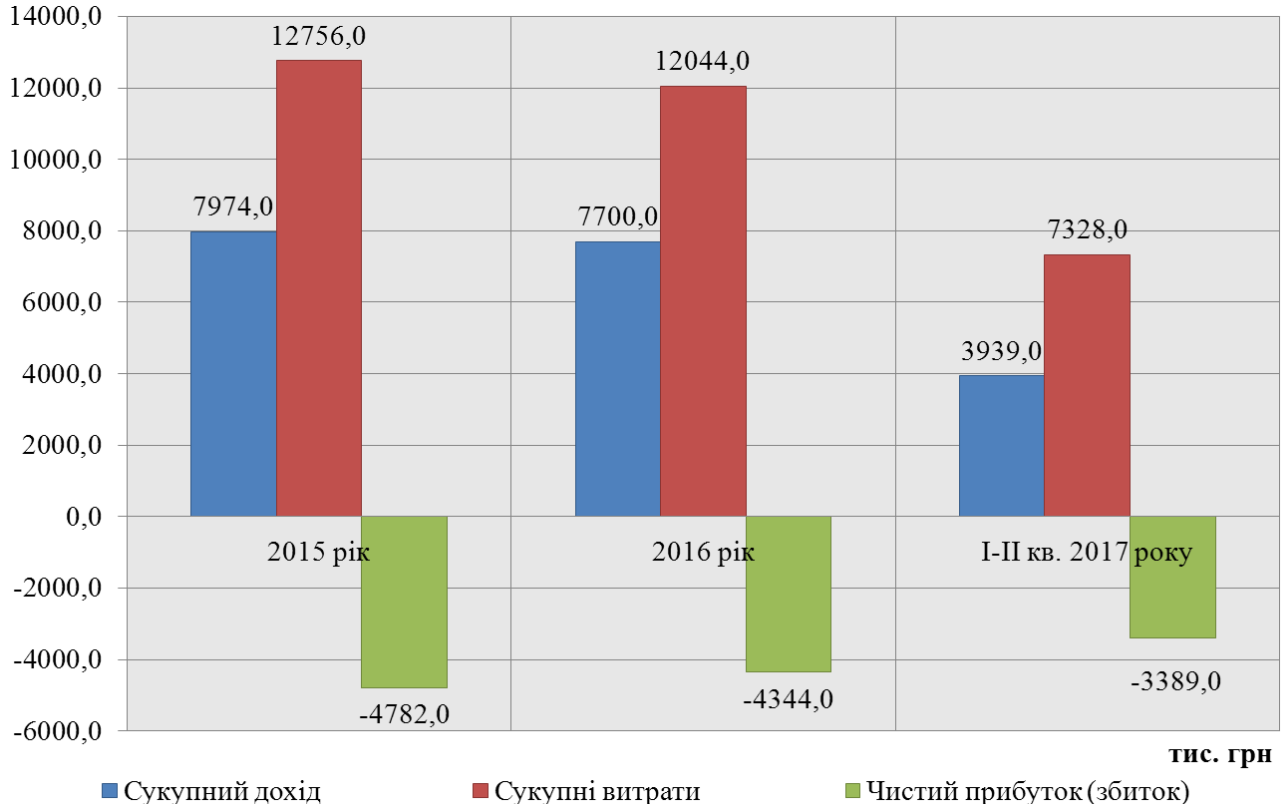

Рис 1. Динаміка доходів, витрат та фінансового результату ПрАТ «ЧПЗ» за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року

Слід зазначити, що темп приросту витрат ПрАТ «ЧПЗ» у 2015 році та за I півріччя 2017 року перевищує темп приросту доходу і становить, відповідно, 1,16 проти 1,07 та 1,35 проти 1,3, що свідчить про негативну динаміку в діяльності Товариства

Структуру доходів ПрАТ «ЧПЗ» за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року наведено у таблиці :

тис. грн

Найменування показника	2014 рік факт	2015 рік			2016 рік			I півріччя 2017 року		
		план	факт	виконання, %	план	факт	виконання, %	план	факт	виконання, %
Чистий дохід від реалізації продукції	6 648	8 432	4 990	59,2	9 330	3 775	40,5	3 758	2 226	59,2
Інші операційні доходи	833	800	2 984	373,0	750	3 903	520,4	600	1 676	279,3
Інші доходи	0	0	0	0	0	22	0	0	37	0
Всього	7 481	9 232	7 974	86,4	10 080	7 700	76,4	4 358	3 939	90,4

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 – 2016 роки та I півріччя 2017 року Товариством отримано на суму 10 991,0 тис. грн, що становить 56,0 % питомої ваги сукупного доходу за досліджуваний період.

Упродовж досліджуваного періоду у складі чистого доходу основну частку становили надходження від реалізації електродвигунів, генераторів і трансформаторів (у 2015 році – 4 730,0 тис. грн або 94,8 %, у 2016 році – 3 736,0 тис. грн або 98,9%, за I півріччя 2017 року – 2 092,0 тис. грн або 94,0 відсотка).

Протягом 2015 – 2016 років порівняно з аналогічними показниками попередніх звітних періодів простежується зменшення розміру чистого доходу ПрАТ «ЧПЗ», відповідно, на 1 658,0 тис. грн та на 1 215 тис. грн, що пов'язано з зменшенням замовлень від ПАТ «КРАЗ», ПАТ «ХТЗ», Корпорації «Богдан» та інших підприємств галузі машинобудування.

Інші операційні доходи, питома вага яких у структурі сукупного доходу за 2015 – 2016 роки та I півріччя 2017 року становить 43,7 %, формувалися за рахунок надходження коштів від операційної оренди, реалізації інших оборотних активів, тощо.

Аналіз структури інших операційних доходів Товариства за 2015 – 2016 роки та I півріччя 2017 року наведено у таблиці:

Найменування показника	2014 рік факт	2015 рік			2016 рік			I півріччя 2017 року		
		план	факт	виконання, %	план	факт	виконання, %	план	факт	виконання, %
дохід від операційної оренди активів	552	835	611	83,1	700	775	110,7	175	429	245,1
реалізація матеріалів	51	50	754	1508,0	50	1480	2960	50	634	1268
дохід від оприбуткування матеріалів	0	0	1352	0,0	0	1480	0,0	150	613	408,7
надання послуг	0	15	1	6,7	0	0	0	0	0	0
дохід від списання кредиторської заборгованості	159	0	195	0,0	0	97	0	0	0	0
Всього	833	800	2 984	373,0	750	3 903	520,4	600	1 676	279,3

Інші доходи у досліджуваному періоді Товариством взагалі не планувалися, проте фактично у 2015 році було отримано від реалізації основних засобів та необоротних активів 22,0 тис. грн та у I півріччі 2017 року 37,0 тис. гривень.

Структуру витрат ПрАТ «ЧПЗ» за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року наведено у таблиці :

тис. грн

Найменування показника	2014 рік факт	2015 рік			2016 рік			I півріччя 2017 року		
		план	факт	виконання, %	план	факт	виконання, %	план	факт	виконання, %
Собівартість реалізованої продукції	7 676	6 760	7 375	109,1	7 441	6 016	80,8	2 676	3 211	120,0
Адміністративні витрати	2 880	1 778	3 615	203,3	2 127	3 518	165,4	1 407	2 255	160,3
Витрати на збут	56	68	56	82,4	56	47	83,9	18	33	183,3
Інші операційні витрати	400	545	1 710	313,8	364	2 463	676,6	232	1 829	788,4
Всього	11 012	9 216	12 756	138,4	12756	12 044	119,7	4345	7 328	168,7

За результатами аналізу структури витрат Товариства встановлено, що найбільшу питому вагу в їх складі займає **собівартість реалізованої продукції** (товарів, робіт, послуг) (в 2015 році – 57,8%, в 2016 році – 50,0%, за I півріччя 2017 року – 43,8 %) основними елементами якої за досліджуваній період були витрати на сировину і основні матеріали (6 555,0 тис. грн, або 39,5 % від загальної суми витрат, віднесених до собівартості), витрати на оплату праці (4 480,0 тис. грн, або 27,0 % від загальної суми витрат, віднесених до собівартості), відрахування на соціальні заходи (1 323,0 тис. грн, або 8 % від загальної суми собівартості), амортизація основних засобів і нематеріальних активів (1 522,0 тис. грн, або 9,2 % від загальної суми витрат, віднесених до собівартості).

Співставленням економічних показників діяльності ПрАТ «ЧПЗ» встановлено, що адміністративні витрати впродовж досліджуваного періоду мали випереджальні темпи зростання порівняно з темпами зростання собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), що негативно характеризує фінансово-господарську діяльність Товариства.

Аналіз операційних витрат виробленої продукції (робіт, послуг) показав, що на 1 гривню реалізованої продукції (робіт, послуг) в 2015 році припадає 2,28 грн витрат операційної діяльності, в 2016 році – 3,08 грн, за I півріччя 2017 року – 2,60 грн, що свідчить про економічно необґрунтоване збільшення витрат Товариства у вказаних періодах.

У складі **адміністративних витрат** найбільшу питому вагу становлять витрати на оплату праці (4 048,0 тис. грн, або 43,1 % від загальної суми витрат, віднесених до адміністративних витрат), відрахування на соціальні заходи (1 241,0 тис. грн, або 13,2% від загальної суми адміністративних витрат) та інші адміністративні витрати 3 568,0 тис. грн, або 38,0 % від загальної суми витрат, віднесених до адміністративних витрат).

За результатами аналізу структури інших адміністративних витрат Товариства встановлено, що найбільшу питому вагу в їх складі займають витрати на податки та збори (39,5 %), витрати на пільгові пенсії (16,8%) та витрати на електроенергію та комунальні послуги (7,8 відсотки).

В структурі **витрат на збут** найбільшу частку займають витрати на оплату праці (75,7 %) та відрахування на соціальні заходи (22,1 відсотки).

У складі **інших операційних витрат** найбільшу питому вагу становить собівартість реалізованих запасів (37,2%), перерахування незавершеного виробництва в 2016 році згідно нових правил калькуляції (13,2%), амортизація законсервованих основних засобів та основних засобів, які не підлягають приватизації, (10,1%) та собівартість наданих площ в оренду (8,0 відсотків).

Проведеним аналізом структури та динаміки **вартості активів** Товариства встановлено, що протягом досліджуваного періоду їх загальна вартість на кінець I півріччя 2017 року зменшилась проти початку 2015 року на 14,7 % і становила 20 542,0 тис. гривень

Структуру активів та пасивів ПрАТ «ЧПЗ» за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року наведено у таблиці :

Аудиторський звіт за результатами державного фінансового аудиту діяльності приватного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод» за період з 01.01.2015 по 31.08.2017

Найменування показника	Станом на 31.12.2014	Станом на 31.12.2015	Станом на 31.12.2016	Станом на 30.06.2017
Вартість активів всього, зокрема:	24 076	21 968	21 378	20 542
Залишкова вартість основних засобів	21 299	19705	18322	17 746
Запаси	2 081	1 666	2 036	1 255
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	156	317	817	1313
Вартість пасивів всього, зокрема:	24 076	21 968	21 378	20 542
Власний капітал	10 108	5 294	895	(2 521)
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	725	577	689	681
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	6 219	7 697	9 529	10 965
Поточна кредиторська заборгованість зі страхування	5737	7 117	7 992	8 732
Поточна кредиторська заборгованість з оплати праці	230	219	965	1 627
Інші поточні зобов'язання	695	812	970	919

Найбільшу питому вагу у структурі активів Товариства займають основні засоби та запаси (на 31.12.2015 – 97,3 %; на 31.12.2016 – 95,2 %, на 30.06.2017 – 92,5%), в тому числі:

- на 31.12.2015 – основні засоби 89,7 % (або 19 705,0 тис. грн); запаси 7,6% (або 1 666,0 тис. грн);

- на 31.12.2016 – основні засоби 85,7 % (або 18 322,0 тис. грн); запаси 9,5% (або 2 036,0 тис. грн);

- на 30.06.2017 – основні засоби 86,4 % (або 17 746,0 тис. грн); запаси 6,1% (або 1 255,0 тис. гривень).

Найбільшу питому вагу у складі пасивів ПрАТ «ЧПЗ» займає поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом та за розрахунками зі страхування (на 31.12.2015 – 67,4 %; на 31.12.2016 – 82,0 %, на 30.06.2017 – 95,9%), в тому числі:

- на 31.12.2015 – кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом 35,0 % (або 7 697,0 тис. грн); кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування 32,4% (або 7 117,0 тис. грн);

- на 31.12.2016 – кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом 44,6 % (або 9 529,0 тис. грн); кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування 37,4% (або 7 992,0 тис. грн);

- на 30.06.2017 – кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом 53,4 % (або 10 965,0 тис. грн); кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування 42,5% (або 8 732,0 тис. гривень)

Варто зазначити, що вартість чистих активів ПрАТ «ЧПЗ», розрахована відповідно до Методичних рекомендацій щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств, схвалених рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.11.2004 №485 [28], становить: станом на 31.12.14 – 10 108,0 тис. грн, станом на 31.12.15 – 5 294,0 тис. грн., станом на 31.12.16 – 895,0 тис. грн., станом на 30.06.2017 – (2 521,0) тис. грн, тобто вартість чистих активів менша від розміру статутного капіталу (14 532,0 тис. гривень). Це не відповідає вимогам ст. 155 Цивільного кодексу України [1] та не дає впевненості у можливості Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Крім того, оскільки після закінчення другого та кожного наступного фінансового року вартість чистих активів акціонерного товариства менша від статутного капіталу, відповідно до ч.3 ст.155 Цивільного кодексу України Товариство зобов'язане оголосити про зменшення свого статутного капіталу та зареєструвати відповідні зміни до статуту у встановленому порядку.

Аналіз виконання фінансових планів.

Відповідно до вимог ч.3. ст. 89 Господарського кодексу України від 16.01.2003 №436 [2] (далі – Господарський кодекс) господарське товариство, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) прямо чи опосередковано належить державі, зобов'язане на кожний наступний рік складати і виконувати річний фінансовий план відповідно до ст. 75 цього Кодексу.

Згідно ч.2 ст. 75 Господарського кодексу фінансовий план підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передує плановому, якщо інше не передбачено законом:

- підприємств, що є суб'єктами природних монополій, та підприємств, плановий розрахунковий обсяг чистого прибутку яких перевищує 50 мільйонів гривень, – Кабінетом Міністрів України;

- інших підприємств - органами, до сфери управління яких вони належать.

У періоді аудиту складання, затвердження та контроль виконання фінансового плану передбачено Порядком складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки (далі – Порядок №205), затвердженим наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 №205. [19]

Перевіркою дотримання встановленої законодавством процедури складання, затвердження (погодження) фінансового плану встановлено наступне:

- фінансовий план Товариства на 2015 рік головою наглядової ради ПАТ «ЧПЗ» Тур А.В. (протокол від 25.05.2015 №2).

- фінансовий план ПрАТ «ЧПЗ» на 2016 рік затверджено головою наглядової ради ПАТ «ЧПЗ» Тур А.В. (протокол від 23.12.2015 №7) з порушенням вимог ч.2 ст. 75 Господарського кодексу;

Варто зазначити, що відповідно до протоколу Наглядової ради Товариства від 23.12.2015 №7 фінансовий план ПАТ «ЧПЗ» на 2016 рік підготовлений підприємством у терміни, визначені законодавством та погоджено Головою ФДМУ України Білоусом І.О.

- фінансовий план Товариства на 2017 рік затверджено головою Фонду державного майна України В. Державіним 31.08.2016, при тому що відповідно до пп.22 п. 9.26 Статуту ПАТ «ЧПЗ» (діяв до 20.04.2017) до виключної компетенції Наглядової ради належить самостійно або за поданням правління затвердження фінансових планів Товариства на рік.

За результатами перевірки дотримання посадовими особами Товариства законодавства, яким встановлено порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку, встановлено, що протягом січня-серпня 2017 року ПрАТ «ЧПЗ» не проводило витрат, які заборонено здійснювати згідно п. 1 Порядку здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 №899.[34].

Відповідно до звітів про виконання фінансового плану Товариства за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року від здійснення фінансово-господарської діяльності ПАТ «ЧПЗ» отримано збиток:

- у 2015 році на суму 4 782,0 тис. грн, при запланованому прибутку на суму 16,0 тис. грн;

- у 2016 році – 4 344,0 тис. грн, при запланованому прибутку на суму 20,0 тис. грн;

- за I півріччя 2017 року – 3 389,0 тис. грн, при запланованому прибутку на суму 13,0 тис. гривень.

За результатами проведеного аналізу показників виконання фінансових планів за доходами за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року встановлено, що для ПрАТ «ЧПЗ» основним показником доходності є показники чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт,

послуг), які в загальній сумі запланованих доходів від усіх видів діяльності протягом дослідженого періоду займають 91,3 %, 92,6% та 56,5 % відповідно.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік становить 4 990,0 тис. грн, за 2016 рік – 3 775 тис. грн, за 6 місяців 2017 року – 2 226,0 тис. грн, що, відповідно, на 3 442,0 тис. грн (або на 40,8 %), 5 555,0 тис. грн (або на 59,5 %), 1 532,0 тис. грн (або на 40,8 %) менше порівняно із запланованим значенням.

Протягом досліджуваного періоду планові показники чистого доходу не досягнуто в основному через невиконання плану доходів від реалізації електродвигунів, генераторів і трансформаторів (в 2015 році на 38,4 % (або на 2 946,0 тис. грн), в 2016 році на 59,0 % (або на 5 379,0 тис. грн), I півріччя 2017 року на 56,8 % (або на 1 592,0 тис. грн) та електричних побутових приладів (в 2015 році на 65,36 % (або на 496,0 тис. грн) та в 2016 році на 81,9 % (або на 176,0 тис. грн).

Інші операційні доходи Товариства за 2015 рік становили 2 984,0 тис. грн, що на 2 184,0 тис. грн, або на 273,0% більше проти запланованого значення. Перевищення фактичних інших операційних доходів над плановими показниками відбулося за рахунок отримання доходів від реалізації матеріалів на суму 704,0 тис. грн (або на 1 408,0%), від оприбуткування матеріалів, списання кредиторської заборгованості, відповідно, на 1 352,0 тис. грн на 195,0 тис. грн, які не планувалися.

Разом з цим, не виконано планові показники доходів від операційної оренди активів – 124,0 тис. грн (або на 16,9 %) та від надання послуг – 14,0 тис. грн (або на 93,3 відсотки).

Протягом 2016 року перевищення фактичних інших операційних доходів над плановими показниками на суму 3 153,0 тис. грн відбулося за рахунок отримання доходів від операційної оренди активів на суму 775,0 тис. грн (або на 10,7% більше від запланованого обсягу), реалізації матеріалів на суму 1 430,0 тис. грн (або у 28,6 раз більше від запланованого обсягу), доходу від оприбуткування матеріалів на суму 1 480,00 тис. грн, який не планувався.

Аналогічно до попередніх періодів протягом 6 місяців 2017 року фактичні інші операційні доходи перевищили плановий показник на суму 1 076,0 тис. грн за рахунок отримання доходу від оприбуткування матеріалів на суму 613,0 тис. грн (або на 308,7% більше від запланованого обсягу), доходів від операційної оренди активів на суму 429,0 тис. грн (або на 245,1 % більше від запланованого обсягу) та реалізації матеріалів на суму 634,0 тис. грн (або у 12 раз більше від запланованого обсягу).

У 2016 році та за 6 місяців 2017 року Товариством отримано інших доходів, які не планувалися, на суму 22,0 тис. грн та 37,0 тис. грн, відповідно.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу встановлено, що ПрАТ «ЧПЗ» від здійснення у 2015 – 2016 роках та за 6 місяців 2017 року основних видів діяльності недоотримано запланованих доходів на загальну суму 10 589,0 тис. грн, з них 9 917,0 тис. грн – від реалізації електродвигунів,

генераторів та трансформаторів, 672,0 тис. грн – від реалізації електричних побутових приладів.

За результатами аналізу показників виконання фінансових планів за витратами встановлено, що для Товариства найбільшим показником витрат є собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка в загальній сумі запланованих витрат протягом 2015 – 2016 років та 6 місяців 2017 року складає 89,4 % (або 8 432,0 тис. грн), 73,9 % (або 7 441,0 тис. грн) та 86,5 % (або 2 676,0 тис. грн) відповідно.

Фактичний показник собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «ЧПЗ» у 2015 році більше за плановий на 615,0 тис. грн (або на 9,1%), за 6 місяців 2017 року – на 535,0,0 тис. грн (або на 20,0 відсотків).

За результатами роботи ПАТ «ЧПЗ» за 2016 рік Товариством понесено витрат, віднесених до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 1 425,0 тис. грн (або 19,2%) менше від розміру, передбаченого фінансовим планом на відповідний період.

Збільшення фактичного значення цього показника у 2015 році в порівнянні з плановим відбулося за рахунок зростання витрат на сировину та основні матеріали на 181,0 тис. грн (або на 4,7 %), амортизації основних засобів на 207,0 тис. грн (або 51,8%) та інших витрат, пов'язаних з експлуатацією обладнання, на 598,0 тис. грн (або 1 495,0 відсотків).

При цьому, фактичні витрати на паливо, електроенергію, оплату праці та відрахування на соціальні заходи становлять, відповідно, 91,4%, 88,7%, 78,7% та 95,1 % від запланованих.

Протягом 6 місяців 2017 року збільшення фактичного значення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) в порівнянні плановими відбулося за рахунок зростання витрат на паливо на 129,0 тис. грн (або на 36,9 %), витрат на оплату праці на 1 131,0 тис. грн (або на 245,9%), відрахувань на соціальні заходи на 315,0 тис. грн (або на 286,4%).

Фактичний показник адміністративних витрат в 2015 – 2016 роках та за 6 місяців 2017 року більший від планового показника на 1 837,0 тис. грн, 1 391,0 тис. грн та 848,0 тис. грн і становить 3 615,0 тис. грн (або 28,3 % в загальній сумі фактичних витрат), 3 518,0 тис. грн (або 29,2 % в загальній сумі фактичних витрат) та 2 255,0 тис. грн (або 30,8 % в загальній сумі фактичних витрат), відповідно.

Збільшення адміністративних витрат в 2015 році у порівнянні з плановим значенням пов'язане зі зростанням витрат на оплату праці на 452,0 тис. грн (або на 64,6%), відрахувань на оплату праці на 399,0 тис. грн (або на 173,5%), витрат на податки і збори на 430,0 тис. грн (або на 286,7%), оплату послуг сторонніх організацій на 88,0 тис. грн (або на 628,6%), витрат на допоміжне виробництво на 259,0 тис. грн (або на 172,7%) та витрат на електроенергію і комунальні послуги на 183,0 тис. грн, які не планувалися.

Перевищення планового показника адміністративних витрат в 2016 році пов'язане зі зростанням витрат на оплату праці на 974,0 тис. грн (або на 137,2%), відрахувань на оплату праці на 118,0 тис. грн (або на 49,2%), витрат на податки і збори на 369,0 тис. грн (або на 80,2%), оплату послуг сторонніх організацій на 34,0 тис. грн (або на 61,8%).

Аналогічно до попередніх періодів протягом 6 місяців 2017 року збільшення фактичного значення адміністративних витрат пов'язане зі зростанням витрат на оплату праці на 712,0 тис. грн (або на 142,4%), відрахувань на оплату праці на 122,0 тис. грн (або на 92,4%), оплату послуг сторонніх організацій на 56,0 тис. грн (або на 373,3%).

У результаті дослідження планових показників за витратами встановлено, що інші операційні витрати протягом в 2015 – 2016 роках та за 6 місяців 2017 року складають 5,9% (або 545,0 тис. грн), 3,6% (або 364,0 тис. грн) та 5,3% (або 232,0 тис. грн) від загальної суми запланованих витрат від усіх видів діяльності.

Фактичний показник інших операційних витрат за 2015 – 2016 роки та 6 місяців 2017 року більший від запланованого, відповідно, на 1 165,0 тис. грн, 2 099,0 тис. грн та 1 597,0 тис. гривень.

Збільшення інших операційних витрат в 2015 році у порівнянні з плановим значенням пов'язане зі зростанням показника собівартості реалізованих запасів на 704,0 тис. грн (або у 15 раз), оплатою послуг стороннім організаціям на 326,0 тис. грн (або на 283,5 %) та здійсненням витрат, непередбачених фінансовим планом (відрахування до резерву сумнівних боргів і уцінка запасів на суму 109,0 тис. грн та 53,0 тис. грн, відповідно).

Перевищення планового показника інших операційних витрат в 2016 році пов'язане зі зростанням показника собівартості реалізованих запасів на 1 425,0 тис. грн (або у 27 раз) та здійсненням витрат, не передбачених фінансовим планом (втрати від списання запасів на суму 123,0 тис. грн, нарахуванням амортизації законсервованих основних засобів та основних засобів, які не підлягають приватизації, на суму 441,0 тис. грн, уцінка запасів на суму 27,0 тис. гривень).

Протягом 6 місяців 2017 року збільшення фактичного значення інших операційних витрат у порівнянні з плановим пов'язане зі зростанням показника собівартості реалізованих запасів на 593,0 тис. грн (або у 30 раз) та здійсненням витрат, не передбачених фінансовим планом (нарахуванням амортизації законсервованих основних засобів та основних засобів, які не підлягають приватизації, на суму 166,0 тис. грн; витрат, пов'язаних з перерахуванням незавершеного виробництва згідно нових правил калькуляції, на 793,0 тис. гривень).

Фактичний показник витрат на збут у 2015 – 2016 роках менший від запланованого на 12,0 тис. грн, 9,0 тис. грн та становив 56,0 тис. грн та 56,0 тис. грн відповідно.

За результатами роботи ПАТ «ЧПЗ» за 6 місяців 2017 року Товариством понесено витрат на збут на 15,0 тис. грн (або 83,3%) більше від розміру, передбаченого фінансовим планом на відповідний період. Зазначене відбулося за рахунок збільшення витрат на оплату праці на 15,0 тис. грн (або на 125,0%) та відрахувань на соціальні заходи на 4,0 тис. гривень. При цьому, передбачені фінансовим планом транспортні витрати на суму 1,0 тис. грн, інші витрати на збут на суму 3,0 тис. грн Товариством не здійснювались.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу виконання показників фінансових планів за витратами встановлено, що перевищення планового показника сукупних витрат Товариства за 2015 – 2016 роки та 6 місяців 2017 року відбулося за рахунок зростання адміністративних витрат та інших операційних витрат.

За результатами аналізу показників виконання фінансових планів по капітальним інвестиціям встановлено, що протягом досліджуваного періоду Товариством капітальні інвестиції не планувались та не проводились.

Результати аналізу виконання фінансових планів Товариством за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року наведено в **Додатку 2**.

Загальну оцінку ефективності управління ПрАТ «ЧПЗ» та використання його активів було проведено за сукупністю коефіцієнтів відповідно до Методики №170 [26], зокрема:

- **коефіцієнт рентабельності активів** показує розмір чистого прибутку на одну гривню активів та характеризує ефективність їх використання (оптимальне значення > 0 , збільшення), який за 2015 рік становив (-0,052), за 2016 рік – (-0,05), за I півріччя 2017 року – (-0,04), що свідчить збиткову діяльність Товариства.

- **коефіцієнт рентабельності діяльності** показує наявність можливостей Товариства до відтворення та розширення основного виду діяльності (оптимальне значення > 0 , збільшення), у 2015 році коефіцієнт мав значення (-0,958), у 2016 році – (-1,15), за I півріччя 2017 року – (-1,52), що свідчить про збиткову діяльність Товариства та про неспроможність до відтворення та розширення його діяльності.

- **коефіцієнт фінансової стійкості** протягом дослідженого періоду мав стійку тенденцію до зменшення – з 0,72 за 2014 рік до 0,31 за 2015 рік, до 0,04 за 2016 рік, до (-0,109) за I квартал 2017 року, що свідчить про погіршення фінансового становища Товариства.

- **коефіцієнт покриття**, оптимальне значення якого більше 1, у 2015 році становив 0,13, у 2016 році – 0,149, за I квартал 2017 року – 0,122, що свідчить про недостатність оборотних запасів Товариства для покриття поточних зобов'язань у вказаних періодах.

- **коефіцієнт абсолютної ліквідності** характеризує спроможність Товариства негайно погасити свою короткострокову кредиторську заборгованість. Оптимальне значення цього показника становить 0,2-0,25. У

період аудиту даний коефіцієнт у 2015 році становить 0,0003, у 2016 році – 0,0018, за I квартал 2017 року – 0,0007, що не відповідає нормативному значенню, тобто у ПрАТ «ЧПЗ» відсутня реальна можливість покриття поточних зобов'язань за рахунок його оборотних засобів.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності Товариства встановлено, що **майновий стан ПрАТ «ЧПЗ» протягом 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року має ознаки стійкої фінансової неспроможності** (збитковість діяльності протягом двох років; відхилення показників ліквідності від граничного значення; зупинення платежів, що триває понад три місяці, за наявності боргових зобов'язань, строки платежів за якими настали; наявність значної суми непогашених боргових зобов'язань, строки платежів за якими настали більше як три місяці тому; наявність у товариства значної суми непогашених штрафів, пені, неустойки, визнаних у судовому порядку).

Загальна оцінка ефективності управління Товариством (за оцінкою ефективності управління за фінансовими коефіцієнтами та оцінкою ступеня виконання фінансового плану), яку здійснено відповідно до Методики № 170 [26], за 2015 – 2016 роки та I півріччя 2017 року має незадовільний рівень.

2.2 Результати досліджень дотримання законодавства і забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту.

2.2.1 Недоліки при плануванні виробничої та торгівельної діяльності Товариства негативно вплинули на ефективність використання фінансових ресурсів Товариства

Планування у системі управління Товариством є однією з головних функцій, котра визначає кінцеві результати виробничо-збутової, економічної, фінансової й інвестиційної діяльності.

Крім того, на основі маркетингових досліджень суб'єкт господарської діяльності визначає види та обсяги продукції, що планує випускати, потребу у ресурсах та ефективність їх використання, інші параметри діяльності. Планування забезпечує товариству основу для прийняття оптимальних управлінських рішень, сприяє пошуку найбільш придатних напрямів дій.

Саме такий підхід до організації діяльності сприятиме ефективній роботі Товариства, забезпечить йому конкурентоспроможність на ринку та сприятиме досягнення мети та завдань його діяльності.

З огляду на вищевикладене, аудиторською групою досліджено запроваджену керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» систему планування виробничої, торгівельної діяльності та встановлено ряд недоліків, які негативно вплинули на ефективність використання ним фінансових ресурсів Товариства.

По-перше, не врахування реального попиту на готову продукцію при плануванні обсягів її виробництва;

Так, за результатами дослідження запасів, проведеного шляхом зіставлення первинних бухгалтерських документів, накладних на оприбуткування та відпуск готової продукції, оборотно-сальдових відомостей по рахунку 26 «Готова продукція» встановлено, що станом на 31.08.2017 на складі готової продукції Товариства зберігалась окрема продукція в кількості 224 одиниці обліковою вартістю 46,3 тис. грн, що вироблена в 2016 році та залишилась не реалізованою на кінець досліджуваного періоду.

Відповідно до наданих до аудиту документів, рішення про найменування та обсяги виробництва готової продукції приймалося щомісячно керівництвом Товариства у формі Планів виробництва на відповідний місяць.

Документів, на підставі яких Товариством при формуванні виробничих планів на відповідний місяць визначалися обсяги готової продукції; документів, що свідчать про проведення Товариством впродовж досліджуваного періоду дослідження зовнішнього та внутрішнього ринку збуту готової продукції на предмет наявності на ринку аналогічної продукції, цін на неї, наявності переваг та недоліків аналогічної продукції у порівнянні з продукцією ПрАТ «ЧПЗ», розрахунки місткості ринку, тощо до аудиту не надано.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 26.12.2017 №12 наведено в **Додатку 19**.

Наслідком неврахування реального попиту при плануванні обсягів виробництва на готову продукцію стало накопичення її на складі, та в подальшому, в окремих випадках, її уцінка та/або списання.

Відповідно до даних бухгалтерського обліку, актів на списання готової продукції та актів уцінки товарів і продукції, що залежалися, та надлишкових товарно-матеріальних цінностей, Товариством протягом 2015 – 2016 років та 8 місяців 2017 року віднесено на витрати втрати від списання та уцінки готової продукції на загальну суму 134,71 тис. гривень.

Згідно наданих до аудиту актів на списання готової продукції однією із причин її списання готової є закінчення терміну придатності з моменту виготовлення.

Таким чином, не врахування реального попиту на готову продукцію при плануванні обсягів її виробництва на 2015 – 2016 роки та 8 місяців 2017 року призвело до відволікання обігових коштів Товариства на загальну суму **181,1 тис. грн**, та як наслідок неефективного їх використання.

По-друге, не врахування фактичних витрат на виготовлення готової продукції при плануванні виробничої та торгівельної діяльності;

Відповідно до даних бухгалтерського обліку (Книга головна) за 2015 – 2016 роки та 8 місяців 2017 року фінансовим результатом роботи Товариства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) був збиток на суму 2 285,0 тис. грн, 2 241,0 тис. грн та 1 451,2 тис. грн, відповідно.

Аудиторський звіт за результатами державного фінансового аудиту діяльності приватного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод» за період з 01.01.2015 по 31.08.2017

Так, *наприклад*, згідно з даними бухгалтерського обліку по рах. 90 «Собівартість реалізованої готової продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 – 2016 роки та січень-серпень 2017 року Товариством протягом вказаного періоду понесено витрат на суму 3 207,53 тис. грн (або 1 794,92 грн на 1 виріб) на виробництво 1 787 електродвигунів ДП108-24/300, з яких відповідно до видаткових накладних 1 715 електродвигунів реалізовано на загальну суму 1 191,61 тис. грн без урахування ПДВ (або 694,20 грн на 1 виріб).

Фінансовий результат Товариства від виробництва та реалізації електродвигунів ДП108-24/300 за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року, у розрізі років, наведено у таблиці :

Найменування показника	2015 рік	2016 рік	січень-серпень 2017 року
Обсяг виробництва, од.	497	956	334
Фактично понесені витрати на виробництво, тис. грн	459,82	2234,02	513,69
Фактично понесені витрати на виробництво 1 од. продукції, грн	925,19	2336,84	1538,00
Обсяг реалізації, од.	491	897	327
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	264,92	722,52	204,17
Чистий дохід від реалізації 1 од. продукції, грн	539,55	805,48	624,37
Збиток від реалізації виготовленої продукції, тис. грн	190,41	1373,63	298,75
Збиток від реалізації 1 од. виготовленої продукції, грн	387,8	1531,36	913,62

За результатами проведених розрахунків встановлено, що досліджуваного періоду Товариством отримано чистий дохід від реалізації електродвигунів ДП108-24/300 на 1 862,79 тис. грн менше від фактично понесених витрат на їх виробництво.

В цілому, внаслідок прийняття керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» рішень з недотриманням п. 2.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ» та п. 3.1 Статуту ПрАТ «ЧПЗ», в частині здійснення господарської діяльності, спрямованої на одержання прибутку, *Товариством впродовж досліджуваного періоду понесено витрат на виготовлення готової продукції на загальну суму 17 104,58 тис. грн, одержано чистий дохід від її реалізації на загальну суму 11 127,38 тис. грн та, як наслідок, отримано збитки на суму 5 977,2 тис. гривень.*

Відповідно до п.10.33 Статуту ПАТ «ЧПЗ» (діяв до 20.04.2017) голова та члени правління несуть відповідальність за виконання рішень Загальних зборів, Наглядової ради та Правління за стан і діяльність Товариства, формування та виконання фінансових і виробничих планів, рішення соціально-економічних питань, що стосуються підприємницької діяльності Товариства.

Згідно з п. 18.30 Статуту ПрАТ «ЧПЗ» генеральний директор зобов'язаний діяти в інтересах Товариства, здійснювати свої права та обов'язки у відношенні до Товариства розумно і добросовісно.

Протягом досліджуваного періоду рішення про формування місячних виробничих планів приймалися колишнім Головою правління Соломко В.А (з 01.01.2015 по 17.12.2015), колишнім т.в.о. Голови правління Стороженко Ю.О. (з 17.12.2015 по 17.02.2016), колишнім Головою правління Стороженко Ю.О. (з 17.02.2016 по 15.09.2016), колишнім Головою правління Колесником А.В. (з 15.09.2016 по 11.05.2017) та Генеральним директором Колесником А.В. (з 11.05.2017 по 31.08.2017).

Незважаючи на збиткову діяльність Товариства за 2015 – 2016 роки та за січень-серпень 2017 року заходи, спрямовані на зменшення збитковості керівництвом ПрАТ (ПАТ) «ЧПЗ» протягом вказаного періоду не вживалися.

Документи, що підтверджують вжиття керівництвом Товариства протягом досліджуваного періоду вищевказаних заходів до аудиту не надано.

Крім, того, до аудиту не надано документи, відповідно до яких впродовж досліджуваного періоду Товариством визначалися планові обсяги виробництва продукції, та затверджені розрахунки цін на всі види продукції, що діяли в період з 01.01.2015 по 31.08.2017.

Запити Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.10.2017 №1 від 26.12.2017 №12 наведено в [Додатку 3, 19](#).

Як пояснив генеральний директор ПрАТ «ЧПЗ» Колесник А.В.: *«затверджені розрахунки роздрібних, дрібнооптових та оптових цін на всі види продукції, що діяли в період з 01.01.2015 по 31.08.2017 не були надані в зв'язку з їх відсутністю»*.

Пояснення генерального директора ПрАТ «ЧПЗ» Колесника А.В. наведено в [Додатку 4](#).

На запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.10.2017 №1 щодо надання документів, відповідно до яких Товариством впродовж 2015 – 2016 років та січня-серпня 2017 року проводилось визначення цін на продукцію Товариства, посадовими особами ПрАТ «ЧПЗ» надано наказ Товариства від 10.04.2017 №22, відповідно до якого *... з метою формування конкурентних цін на власну продукцію та забезпечення єдиних засад формування собівартості продукції затверджено алгоритм розрахунку планової собівартості продукції ПАТ «ЧПЗ», відповідно до якого операційна собівартість розраховується як сума прямих та непрямих витрат, в тому числі:*

Розрахунок прямих витрат дорівнює сумі вартості матеріалів, комплектуючих, основної заробітної плати, додаткової заробітної плати в розмірі 5 % від основної заробітної плати та нарахувань на заробітну плату.

Непрямі витрати дорівнюють 25% від суми прямих витрат.

Для розрахунку мінімальних відпускних цін застосовувати ставку прибутку 4% від операційної собівартості;

При відвантаженні готової продукції за дилерськими договорами застосовувати ставку прибутку – 0,00%.

За результатами проведеного аналізу прямих витрат (витрат на матеріали, комплектуючі, амортизації основних засобів, заробітну плату та нарахування на неї та витрат на допоміжне виробництво та експлуатацію обладнання), включених впродовж досліджуваного періоду ПрАТ «ЧПЗ» до собівартості готової продукції, встановлено, що їх питома вага у структурі фактичних витрат Товариства у 2015 році становила 66,01 %, у 2016 році – 69,7%, за січень-вересень 2017 року – 65,78%. Показники фактичної собівартості готової продукції та замовлень ПрАТ "ЧПЗ" за 2015 – 2016 роки та 8 місяців 2017 року наведено в **Додатку 20**.

Проведеними розрахунками встановлено, що запроваджений наказом Товариства від 10.04.2017 №22 алгоритм розрахунку планової собівартості продукції ПрАТ «ЧПЗ» та, відповідно, розрахунку мінімальних цін, дасть змогу відшкодувати **82,2%**¹ фактично понесених витрат за умови реалізації готової продукції за дилерськими договорами та **85,5%**² – за умови застосування мінімальних цін зі ставкою прибутку в розмірі 4%.

Варто зазначити, що наведені вище розрахунки не включають адміністративні витрат та витрати на збут, питома вага яких в загальній структурі витрат Товариства за досліджуваний період становить 29,2 % та 0,4%, відповідно.

Таким чином, запроваджена система планування виробничої діяльності не враховує фактично понесені витрати Товариства, перешкоджає досягненню ним мети та завдань його діяльності.

Пояснення щодо причин неврахування фактичних витрат на виготовлення готової продукції при плануванні виробничої діяльності Генеральним директором Колесником А.В. до аудиту не надано.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 19.12.2017 №8 наведено в **Додатку 5**.

Висновок: запроваджена керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» система планування виробничої, торгівельної діяльності, яка не передбачає врахування реального попиту на готову продукцію та фактичних витрат на її виготовлення, призвела до неефективного використання фінансових ресурсів Товариства в період з 01.01.2015 по 31.08.2017 на загальну суму 181,1 тис. гривень.

Крім того, внаслідок прийняття керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» рішень з недотриманням п. 2.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ» та п. 3.1 Статуту ПрАТ «ЧПЗ», в частині здійснення господарської діяльності, спрямованої на одержання

¹ Розрахунок: 65,78% x 1,25 = 82,2%

² Розрахунок: ((65,78% x 1,25) + ((65,78% x 1,25) x 4%))=82,2% + 3,3% = 85,5%

Аудиторський звіт за результатами державного фінансового аудиту діяльності приватного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод» за період з 01.01.2015 по 31.08.2017

прибутку, Товариством впродовж досліджуваного періоду понесено витрат на виготовлення готової продукції на загальну суму **17 104,58 тис. грн**, одержано чистий дохід від її реалізації на загальну суму **11 127,38 тис. грн** та, як наслідок, отримано збитки на суму **5 977,2 тис. гривень**.

2.2.2 Прийняття окремих управлінських рішень в частині здійснення господарських операцій, пов'язаних з формуванням доходів від основних видів діяльності призвели до упущення економічних вигод.

За результатами аналізу управлінських рішень керівництва Товариства, пов'язаних з формуванням доходів, за досліджений період встановлено, що прийняття окремих рішень негативно вплинули на результати господарської діяльності ПрАТ «ЧПЗ».

Зокрема, при перевірці реалізації ПрАТ «ЧПЗ» готової продукції покупцям аудиторами досліджено питання наявності фактів реалізації готової продукції посередникам та встановлено, що протягом 2015 – 2016 років основними покупцями готової продукції були переважно підприємства галузі машинобудування (ПАТ «КРАЗ», ПАТ «ХТЗ», Корпорація «Богдан» тощо).

3 грудня 2016 року по серпень 2017 року основними покупцями аналогічних найменувань готової продукції Товариства були фізичні особи та товариство з обмеженою відповідальністю «ЧПЗ-Сатурн» (далі – ТОВ «ЧПЗ-Сатурн», Дилер, ін. код 40911611, місцезнаходження: Черкаська область, м. Черкаси, вул. 14 грудня, буд. 8).

За результатами проведеної зустрічної звірки у ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» встановлено, що кінцевими покупцями готової продукції, реалізованої ПрАТ «ЧПЗ», були переважно ті фізичні та юридичні особи, які придбавали продукцію безпосередньо у виробника до грудня 2016 року (ПАТ «ХТЗ», Корпорація «Богдан» та інших підприємств галузі машинобудування). Матеріали зустрічної звірки наведено в **Додатку 21**.

Так, **наприклад**, Товариством в період з 01.01.2017 по 31.08.2017 на виробництво 94 електродвигунів ДП 76-75/40 понесено витрат в сумі 60,22 тис. грн (або 640,64 грн на 1 виріб).

Відповідно до видаткових накладних за вказаний період Товариством реалізовано ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» 14 електродвигунів ДП 76-75/40 за ціною 467,56 грн за 1 виріб (без ПДВ) та 70 – за ціною 393,75 грн за 1 виріб (без ПДВ). Решта 10 електродвигунів, виготовлених в 2017 році, станом на 31.08.2017 обліковуються на складі готової продукції Товариства.

Зустрічною звіркою у ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» встановлено, що протягом січня – серпня 2017 року останнім реалізовано вказану продукцію ТОВ "ВИШГОРОДСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ" за ціною 625,00 грн за 1 виріб (без ПДВ).

Таким чином, внаслідок реалізації вищевказаної продукції ТОВ «ЧПЗ-Сатурн», а не кінцевому споживачу, Товариством втрачено можливість додатково отримати кошти (доходу) на суму **20,49 тис. грн**³ (без врахування ПДВ).

Інший приклад. В грудні 2016 року ПрАТ «ЧПЗ» на виконання умов дилерського договору на купівлю-продаж товару (продукції) від 25.11.2016 №48/52 (далі – дилерський договір №48/52), укладеного між Товариством та ТОВ «ЧПЗ-Сатурн», Товариством виготовлено та реалізовано останньому 10 опалювачів Термо Е2,0-200/24 по ціні 3,186 тис. грн за одиницю на загальну суму 31,86 тис. грн (без врахування ПДВ).

Згідно з даними бухгалтерського обліку по рах. 90 «Собівартість реалізованої готової продукції (товарів, робіт, послуг)» за грудень 2016 року Товариством на виробництво вказаної продукції понесено витрат на суму 64,18 тис. грн (в тому числі 21,73 тис. грн – матеріали та комплектуючі, 1,74 тис. грн – заробітна плата, 0,3 тис. грн – нарахування на заробітну плату, 20,44 тис. грн – витрати з експлуатації обладнання, 19,83 тис. грн – загальновиробничі витрати, 0,2 тис. грн – амортизація), або 6,418 тис. грн на один виріб.

Відповідно до даних офіційного порталу оприлюднення інформації про публічні закупівлі України (<https://prozorro.gov.ua>) та зустрічної звірки на виконання умов договору від 02.12.2016 №1/16/632 ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» реалізовано 10 опалювачів Термо Е2,0-200/24 Комунальному підприємству «Маріупольське трамвайно-тролейбусне управління» по ціні 4,618 тис. грн за одиницю на загальну суму 46,18 тис. грн (без врахування ПДВ).

Виробником даної продукції згідно переліку документів, прикріплених ТОВ «Сатурн-ЧПЗ» в електронній системі закупівель «Prozorro» (закупівля UA-2016-11-03-000238-с) є ПАТ «ЧПЗ».

Як результат, внаслідок реалізації 10 опалювачів Термо Е2,0-200/24 ТОВ «ЧПЗ-Сатурн», а не кінцевому споживачу, Товариством втрачено можливість додатково отримати кошти на суму 14,32 тис. грн (без врахування ПДВ).

В цілому, за результатами проведених розрахунків встановлено, що внаслідок прийняття керівництвом Товариства управлінських рішень щодо реалізацію готової продукції ТОВ «ЧПЗ-Сатурн», за наявності на неї попиту з боку кінцевих споживачів, Товариством втрачено можливість додатково отримати кошти на загальну суму **1 234,5 тис. грн** (без врахування ПДВ).

Розрахунки наведено в **Додатку 6**.

Наведене вище вказує на недотримання генеральним директором Колесником А.В. умов п. 2.2.3 Контракту від 15.09.2016 №717 (діяв до 11.05.2017), згідно якого діяльність керівника, спрямована на збільшення прибутку (зменшення збитків) товариства, не повинна здійснюватись на шкоду Товариству.

³ Розрахунок: 84 од. x 625,00 грн за од. – 14 од. x 467,56 грн за од. – 70 од. x 393,75 грн за од. = 20 491,66 грн.

Згідно з п. 3.2.1 контракту з генеральним директором від 11.05.2017 №732, укладеним з Колесником А.В., керівник зобов'язаний своїми рішеннями та діями сприяти розвитку Роботодавця, збільшенню показників прибутковості та ефективності, нарощуванню темпів господарської діяльності, збереженню майна та забезпеченню матеріального благополуччя працівників роботодавця.

Пояснення щодо причин прийняття рішення про укладання дилерського договору на купівлю-продаж товару (продукції) від 25.11.2016 №48/52 з ТОВ «ЧПЗ-Сатурн», за наявності на неї попиту з боку кінцевих споживачів, генеральним директором ПрАТ «ЧПЗ» Колесником А.В. до аудиту не надано.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 19.12.2017 №8 наведено в [Додатку 5](#).

Слід зазначити, що впродовж досліджуваного періоду в бухгалтерському обліку ПрАТ «ЧПЗ» за ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» рахується дебіторська заборгованість, розмір якої збільшився з 171,88 тис. грн (станом на 01.01.2017) до 745,36 тис. грн (станом на 31.08.2017).

При цьому, відповідно до п. 6.1 дилерського договору №48/52, укладеного між Товариством та ТОВ «ЧПЗ-Сатурн», після надходження коштів на розрахунковий рахунок продавця Дилер отримує товар згідно базису поставки на умовах цього договору.

З огляду на зазначене, аудиторським дослідженням встановлено випадки реалізації ПрАТ «ЧПЗ» у грудні 2016 року та січні-серпні 2017 року готової продукції ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» за відсутності попередньої оплати, що є недотримання вимог п. 6.1 дилерський договір №48/52.

Пояснення щодо причин не проведення претензійно-позовної роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості з ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» генеральним директором ПрАТ «ЧПЗ» Колесником А.В. до аудиту не надано.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 19.12.2017 №8 наведено в [Додатку 5](#).

Висновок: прийняття керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» окремих управлінських рішень керівництва Товариства, пов'язаних з формуванням доходів, за досліджений період, призвело до втрати можливості додатково отримати дохід, розрахунково, на загальну суму 1 234,5 тис. грн (2016 рік – 81,6 тис. грн, 8 місяців 2017 року – 1152,9 тис. гривень).

Реалізація готової продукції ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» за відсутності попередньої оплати, що є недотримання вимог п. 6.1 дилерського договору №48/52, призвела до виникнення дебіторської заборгованості, розмір якої станом на 31.08.2017 становить 745,36 тис. грн, відволікання обігових коштів Товариства на вищевказану суму та приховане кредитування іншого суб'єкта господарської діяльності.

2.2.3 Окремі управлінські рішення керівництва ПрАТ «ЧПЗ» в частині здійснення господарських операцій, пов'язаних зі здійсненням поточних витрат, призвели та/або можуть призвести до незаконного та неефективного використання коштів Товариства

За результатами аналізу управлінських рішень керівництва Товариства, пов'язаних з формуванням витрат, за досліджений період встановлено, що прийняття окремих негативно вплинули на результати господарської діяльності ПрАТ «ЧПЗ».

По-перше, здійснення витрат на оплату інших платежів при наявності простроченої заборгованості із заробітної плати працівників Товариства;

Перевіркою дотримання вимог чинного законодавства, що регламентує порядок оплати праці встановлено, що впродовж вересня, листопада-грудня 2016 року та січня-серпня 2017 року керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» не проводилась своєчасна виплата заробітної плати працівникам Товариства, у результаті чого утворилась заборгованість по заробітній платі з терміном оплати більше ніж на місяць (на 01.10.2016 – 12,66 тис. грн, на 01.01.2017 – 21,17 тис. грн, на 31.08.2017 – 1 491,0 тис. грн), чим порушено ст. 115 Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 №322-VIII (зі змінами) (надалі – *КЗпП України*) [3], ст. 15, ст. 24 Закону України "Про оплату праці" від 24.03.95 № 108/95-ВР (зі змінами) (надалі – *Закон України «Про оплату праці»*).[10]

В той же час, *наприклад*, на виконання умов договору на охорону виробничих (господарських) об'єктів від 02.07.2017 №б/н, укладеному між ТОВ «Охоронне агентство ГАРД» та ПАТ «ЧПЗ», останнім проведено оплату послуг з охорони об'єктів Товариства (4 доби) на загальну суму 10,0 тис. гривень.

При цьому, відповідно до табелів обліку робочого часу охорону майна Товариства протягом січня – серпня 2017 року часу здійснювали працівники відділу охорони ПрАТ ЧПЗ.

В цілому, відповідно до розділу III. Рух грошових коштів (за прямим методом) Звіту про виконання фінансового плану за II півріччя 2017 року Товариством отримано грошові кошти від операційної діяльності на загальну суму 3 075,0 тис. грн (в тому числі виручка від реалізації на суму 1 981,0 тис. грн, надходження від операційної оренди, реалізації необоротних та оборотних активів Товариства, тощо на суму 1 045,0 тис. грн), з яких використано на оплату праці – 1 777,0 тис. грн, на придбання продукції (товарів, послуг) – 1 185,0 тис. грн, на сплату податків, зборів та інших обов'язкових платежів – 70,0 тис. гривень.

Звіту про виконання фінансового плану ПрАТ «ЧПЗ» за II півріччя 2017 року наведено в [Додатку 7](#).

Як результат, керівництвом Товариства в порушення вимог ст. 97 КЗпП України [3], умовами якої регламентовано першочерговість оплати праці

працівників, протягом II півріччя 2017 року спрямовано кошти на придбання продукції (товарів, послуг) на суму **1 185,0 тис. гривень**.

Наведене порушення допущено генеральним директором ПрАТ «ЧПЗ» Колесником А.В., яким приймалися рішення щодо оплати товарів (робіт, послуг) при наявності простроченої заборгованості із заробітної плати працівників Товариства, та який відповідно до п. 2.2.14 та п.5.1 Контракту від 15.09.2016 №717 (діяв до 11.05.2017) несе особисту відповідальність за діяльність Товариства та зобов'язаний вживати дієвих заходів щодо ліквідації боргів товариства, у тому числі з виплати заробітної плати працівникам Товариства.

Згідно з п. 6.1 контракту з генеральним директором від 11.05.2017 №732, укладеним з Колесником А.В., керівник несе персональну відповідальність перед Роботодавцем за свої дії та рішення, вчинені ним з метою управління керівництва) Роботодавцем, за наслідки таких дій або рішень, за стан та збереження майна Роботодавця, за виконання рішень Загальних зборів учасників або Наглядової ради, за створення боргів Роботодавця та доведення його до банкрутства, а також за організацію, виконання та дотримання положень колективного договору Роботодавця та галузевої угоди.

Пояснення щодо причини здійснення витрат на придбання продукції (товарів, послуг) за наявності простроченої заборгованості із заробітної плати генеральним директором ПрАТ «ЧПЗ» Колесником А.В. до аудиту не надано.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 19.12.2017 №8 наведено в **Додатку 5**.

Слід зазначити, що відповідно до ст. 34 Закону України «Про оплату праці» [10] та ст.1, 2 Закону України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» від 19.10.2000 № 2050-III [13], якщо виплата зарплати затримується на один і більше календарних місяців, роботодавець зобов'язаний нарахувати та виплатити працівникам компенсацію втрати частини заробітної плати.

За результатами розрахунків, проведених у відповідності до п.4 Порядку проведення компенсації громадянам втрати частини грошових доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати, затверджений постановою КМУ від 21.02.2001 №159 [18], розмір компенсації втрати частини заробітної плати працівникам ПрАТ «ЧПЗ», яка підлягає відшкодуванню Товариством станом на 31.08.2017, у разі її виплати на вказану дату, становить 23,14 тис. гривень.

Розрахунки наведено в **Додатку 8**.

Таким чином, непроведення своєчасної виплати заробітної плати працівникам Товариства станом на 31.08.2017 на загальну суму 1 491,0 тис. грн, здійснення витрат на придбання продукції (товарів, послуг) при наявності простроченої заборгованості із заробітної плати на суму 1 185,0 тис. грн, призвело до виникнення в подальшому додаткових витрат ПрАТ «ЧПЗ» на загальну суму 23,14 тис. гривень.

По-друге, списання паливо-мастильних матеріалів у завищених розмірах.

В ході аудиту достовірності списання паливо-мастильних матеріалів Товариства встановлено, що відповідно до подорожніх листів використання пального по деяких транспортних засобах здійснювалось не по фактичних показниках спідометра, що є неврахування вимог наказу Товариства від 30.12.2015 №83 «Про облікову політику ПАТ «ЧПЗ», яким передбачено застосування Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 №43 (зі змінами та доповненнями) (далі – Норми витрат палива) [20], та п.4.1 Норм витрат палива, в частині застосування розрахунку нормативних витрат палива з врахуванням пробігу автомобіля.

Так, *наприклад*, по транспортному засобу Шевроле (держ. номер СА 5300 АА) згідно подорожнього листа № 11345 від 27.04.2016 року при виїзді з гаражу показник спідометра становить 432 972 км, а при поверненні – 432 155 км, що на 817 км менше від початкового значення.

В результаті заповнення подорожніх листів з невідповідними показниками спідометра, протягом досліджуваного періоду Товариством зайво списано пального в кількості 653,75 л. на загальну суму **16,58 тис. грн** (за 2015 рік – 2,61 тис. грн, за 2016 рік – 9,34 тис. грн та за січень - серпень 2017 року – 4,63 тис. гривень).

Розрахунок наведено у [Додатку 9](#).

Порушення допущено начальником транспортно-експедиційної дільниці Масненко С. В., яким підписано відповідні подорожні листи, та не забезпечено правильність та контроль використання палива.

Як пояснив начальник транспортно-експедиційної дільниці ПрАТ «ЧПЗ» Масненко С. В.: *«Заполнение путевых листов с неверными показателями спидометра могу объяснить чисто механической ошибкой»*.

Пояснення начальника транспортно-експедиційної дільниці ПрАТ «ЧПЗ» Масненка С. В. у [Додатку 10](#).

В ході державного фінансового аудиту зазначене вище порушення не відшкодовано.

Висновок: *прийняття керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» окремих управлінських рішень, пов'язаних зі здійсненням поточних витрат з недотриманням вимог ст. 97 КЗпП України призвело до понесення витрат на оплату інших платежів при наявності простроченої заборгованості із заробітної плати на суму **1 185,0 тис. грн**; не проведення своєчасної виплати заробітної плати працівникам Товариства, розмір якої станом на 31.08.2017 становить **1 491,0 тис. грн**, та, як наслідок, виникнення в додаткових витрат ПрАТ «ЧПЗ», пов'язаних з виплатою компенсацій втрати частини заробітної плати працівникам Товариства, яка підлягає відшкодуванню станом на 31.08.2017, у разі її виплати на вказану дату, на загальну суму **23,14 тис. гривень**.*

Крім того, в результаті недотримання посадовими особами ПрАТ «ЧПЗ» норм законодавства Товариством зайво списано бензин в кількості 653,75 літри на загальну суму 16,58 тис. гривень.

2.2.4 Запроваджена політика управління майном в окремих випадках негативно вплинула на результати фінансово-господарської діяльності Товариства.

За результатами дослідження рівня управління майном ПрАТ «ЧПЗ» аудиторською групою встановлено ряд недоліків, які негативно вплинули на ефективність його використання.

По-перше, списання основних засобів Товариства за відсутності відповідних документів та підстав;

В ході дослідження організації фактичного контролю за збереженням оборотних та необоротних активів, відповідно до наказу ПрАТ «ЧПЗ» від 24.10.2017 №58 «Про проведення річної інвентаризації 2017» комісією Товариства в присутності працівника Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області проведено суцільну інвентаризацію основних засобів, за результатами якої встановлені лишки матеріальних цінностей (основні засоби, які не відображені в обліку ПрАТ «Черкаський приладобудівний завод»), але закріплені за матеріально-відповідальними особами Товариства згідно інвентаризаційних описів.

Інвентаризаційні відомості наведено в **Додатку 11**.

Вказане є порушенням ч. 1 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV [5] (далі – Закону №996) в частині не відображення господарських операцій в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

На запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.10.2017 №1 щодо надання документів, відповідно до яких в бухгалтерському обліку ПрАТ «ЧПЗ» відображено господарські операції з вибуття основних засобів в період з 01.01.2015 по 31.08.2017, посадовими особами Товариства надано «Журнал реєстрації трансформаційних проведення та трансформації Балансу (Звіту про фінансовий стан) ПАТ «Черкаський приладобудівний завод» станом на 31.12.2016 року», згідно яких зменшено первісну вартість основних засобів, які не мають залишкової вартості та не використовуються в господарській діяльності, на загальну суму **9 747,00 тис. гривень**.

Копії журналу реєстрації трансформаційних проведення та трансформації Балансу (Звіту про фінансовий стан) ПАТ «Черкаський приладобудівний завод» станом на 31.12.2016 наведено в **Додатку 12**.

Відповідно до п. 8.1 Положення про порядок розгляду питань щодо розпорядження та використання майна Публічного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод» (далі – Положення), затвердженого

Наглядною радою ПАТ «ЧПЗ» (протокол від 25.02.2015 №1/2015) [33], основні засоби та інші необоротні активи списуються з балансу Товариства у разі, коли відновлення їх є неможливим або економічно недоцільним, що підтверджено відповідним актом комісії і це майно не може бути в установленому порядку реалізовано.

Жодних документів, визначених п. 8.1, п.8.11 Положення, до аудиту не надано, що свідчить про безпідставне списання ПрАТ «ЧПЗ» в 2016 році основних засобів, які не мають залишкової вартості, на загальну суму **9 747,00 тис. гривень**.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.10.2017 №1 наведено у **Додатку 3**.

Порушення допущено головним бухгалтером Товариства Зимою Л. А., якою проведено списання основних засобів на загальну суму 9747,00 тис. грн з порушенням п. 8.1 Положення та не забезпечено дотримання в Товаристві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, як передбачено ч. 1 ст. 7 Закону №996 [5].

Як пояснила головний бухгалтер Товариства Зима Л. А.: *«На підставі проведеної інвентаризації та МСБО 16 статті 67 основні засоби були визнані об'єктами, від яких не очікують майбутніх економічних вигід при їх використанні та мають нульову вартість. Були зроблені відповідні бух проводки:*

<i>Перекваліфіковано статтю “Основні засоби, а саме зменшити первісну вартість, так як обліковувались основні засоби, які не мають залишкової вартості та не використовуються в господарській діяльності.</i>	131/01	103	10,0	9 444,78
	131/02	105	40,0	39 946,06
	131/02	106	948,0	948 452,46
	131/03	104	8 749,0	8 749 175,46
Разом			9 747,0	9 747 018,76

їх облік ведеться на позабалансовому рахунку 02 за первісною вартістю та в кількісних показниках відповідно матеріально відповідальних»

Пояснення головного бухгалтера Товариства Зими Л. А. наведено у **Додатку 13**.

Слід зазначити, що в бухгалтерському обліку Товариства за період з 01.01.2017 по 31.08.2017 обліковуються основні засоби на рах. 103 «Будинки та споруди» і рах. 105 «Транспортні засоби». Взагалі відсутні основні засоби на рах. 104 «Машини та обладнання» та 106 «Інструменти, прилади, інвентар» при тому, що протягом вказаного періоду Товариством проводилась виробнича діяльність (за вказаний період виготовлено готової продукції балансовою вартістю 4 246,3 тис. гривень).

Договори, відповідно до яких ПрАТ «ЧПЗ» орендувало основні засоби, до аудиту не надано. В бухгалтерському обліку Товариства відсутні господарські операції щодо отримання ПрАТ «ЧПЗ» в оренду основних засобів.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 26.12.2017 №12 наведено в [Додатку 19](#).

Вказане порушення усунуто, шляхом поновлення в бухгалтерському обліку Товариства списаних основних засобів на загальну суму **9 747,00 тис. гривень**.

Бухгалтерська довідка наведена у [Додатку 14](#).

По-друге, недотримання посадовими особами Товариством вимог чинного законодавства, що визначає механізм списання об'єктів державної власності.

Відповідно до п. 3.5.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ», що діяв на момент проведення вищевказаних господарських операцій, до реалізації в процесі приватизації більше 50 відсотків акцій, що належать державі у статутному капіталі Товариства, рішення органів управління та Голови правління щодо розпорядження та використання необоротних активів Товариства погоджуються з органом управління корпоративними правами держави згідно з вимогами Положення про порядок розпорядження та використання майна Товариства.

Згідно з п. 8.13 Положення рішення органів управління Товариства щодо списання майна підлягає погодженню з органом управління корпоративними правами.

До органів управління Товариством належать Загальні збори акціонерів, Наглядова рада та Правління (п.7.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ»).

Відповідно до даних бухгалтерського обліку ПрАТ «ЧПЗ» за 2015-2016 роки посадовими особами Товариства протягом вказаного періоду проведено списання основних засобів, первісна вартість яких становить **5 470,48 тис. гривень** (за 2015 рік – 2462,53 тис. грн та за 2016 рік – 3007,95 тис. гривень).

Переліки списаного майна за 2015 та 2016 роки наведено у [Додатку 15](#).

При цьому, відповідно до отриманої інформації від Фонду державного майна України (далі – Фонд) у зазначений період Фондом та/або наглядовою радою ПрАТ «ЧПЗ» не приймалися рішення стосовно списання основних засобів Товариства. Лист Фонду Державного майна України №10-17-22099 від 22.11.2017 та наведено у [Додатку 16](#).

Відповідно до п.10.33 Статуту ПАТ «ЧПЗ» (діяв до 20.04.2017) голова та члени правління несуть відповідальність за виконання рішень Загальних зборів, Наглядової ради та Правління, за стан і діяльність Товариства, формування та виконання фінансових і виробничих планів, рішення соціально-економічних питань, що стосуються підприємницької діяльності Товариства.

Аудитом встановлено, що рішення про списання основних засобів з недотриманням п. 3.5.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ» та п. 8.13 Положення (за відсутності погодження органу управління корпоративними правами) приймалися колишнім Головою правління Соломко В.А (з 01.01.2015 по 17.12.2015), колишнім т. в.о. Голови правління Стороженко Ю.О. (з 17.12.2015 по 17.02.2016), колишнім Головою правління Стороженко Ю.О. (з 17.02.2016 по 15.09.2016), колишнім Головою правління (на даний час Генеральним директором) Колесником А.В. (з 15.09.2016 по 11.05.2017), який на даний час працює на посаді Генерального директора Товариства.

За результатами інвентаризації основних засобів Товариства, проведеної в ході державного фінансового аудиту на підставі наказу ПрАТ «ЧПЗ» від 24.10.2017 №58 «Про проведення річної інвентаризації 2017», комісією Товариства встановлено наявність основних засобів, списаних з порушенням вимог п. 3.5.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ» та п. 8.13 Положення, первісною вартістю **1 127,47 тис. грн** (залишковою вартістю **2,16 тис. гривень**).

Майно, яке списано з недотриманням вимог п. 3.5.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ» та п. 8.13 Положення, первісною вартістю **4 343,01 тис. грн** (залишковою вартістю **23,55 тис. грн**) відсутнє в наявності.

Інвентаризаційні відомості наведено в [Додатку 11](#).

Слід зазначити, що залишкова вартість основних засобів, списаних з недотримання вимог внутрішніх розпорядчих документів, розраховано відповідно до наданих до аудиту актів на списання основних засобів.

Картки основних засобів ПрАТ «ЧПЗ» за період з 01.01.2015 по 31.08.2017 та відомості з нарахування амортизації за досліджуваний період до аудиту не надано.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 26.12.2017 №12 наведено в [Додатку 19](#).

Відповідно до даних бухгалтерського обліку ПрАТ «ЧПЗ» (Книга головна, видаткові накладні) за 2015 – 2016 роки та січень-серпень 2017 року Товариством від реалізації металобрухту, частин станків, обладнання та інших матеріалів, отриманих від списання основних засобів, отримано дохід на загальну суму 2 941,96 тис. гривень.

По-третє, незабезпечення посадовими особами збереження державного майна.

В ході дослідження організації фактичного контролю за збереженням оборотних та необоротних активів, відповідно до наказу ПрАТ «ЧПЗ» від 24.10.2017 №58 «Про проведення річної інвентаризації 2017» комісією Товариства в присутності працівника Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області проведено суцільну інвентаризацію основних засобів, за результатами якої встановлено нестачу обладнання («Вольтметра В7-16А», 2-х «Вольтметрів В7-27А/1», «Магазину опору Р-327»,

«Приладу комбінованого Щ4313», 2-х «Частомірів ЧЗ-57», «Частоміра ЧЗ-54», «Приймач Ч7-15» балансовою вартістю **13,06 тис. гривень**.

Наведене вище порушення в частині нестачі обладнання допущено матеріально-відповідальною особою Кузнєцовою В.В., якою не забезпечено контроль за збереження майна, що знаходиться під її матеріальною відповідальністю, чим порушено п. 1, 5 ст. 9 Закону № 996.

Отримати пояснення від начальника складальної дільниці ПрАТ «ЧПЗ» Кузнєцової В.В. не є можливим у зв'язку з перебуванням її на лікарняному.

За результатами проведеної інвентаризації готової продукції встановлено нестачу 1 «дверей» та 250 «запальничок», балансова вартість яких 2,3 тис. грн та наявність 38-ми приладів «КЕУ-4», 19-ти «машинок плоскошліфувальних», 8-ми електродвигунів ДП 77-12/90, 3-х електродвигунів ДП 76-75/40 та електродвигуна ДП 77-12/90-2, які не відображені в обліку ПрАТ «ЧПЗ».

Інвентаризаційні відомості наведено в **Додатку 11**.

Наведене вище порушення в частині нестачі готової продукції допущено матеріально-відповідальною особою Терещенко Т.В., якою не забезпечено контроль за збереження майна, що знаходиться під її матеріальною відповідальністю, чим порушено п. 1, 5 ст. 9 Закону № 996 [5].

Отримати пояснення від менеджера по РзЗ ПрАТ «ЧПЗ» Терещенко Т.В. не є можливим у зв'язку з перебуванням її на лікарняному.

З метою визначення суми збитків від нестач відповідно до Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 №116 (зі змінами, далі – Порядок №116), в ході аудиту. було надано вимогу про залучення відповідного спеціаліста-експерта.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.12.2017 №9 наведено в **Додатку 17**.

В зв'язку з невиконанням вимоги щодо залучення експерта, провести оцінку лишків та визначити розмір завданої матеріальної шкоди (збитків) Підприємству внаслідок нестачі матеріальних цінностей не вбачається можливим.

Висновок: керівництвом Товариства в порушення вимог Положення та Статуту ПАТ «ЧПЗ» за відсутності погодження органу управління корпоративними правами держави в 2015 та 2016 роках проведено списання основних засобів первісною вартістю **15 217,48 тис. гривень**, з яких є в наявності основних засобів первісною вартістю **10 874,47 тис. гривень** та відсутнє в наявності основних засобів первісною вартістю **4 343,01 тис. грн** (залишковою вартістю **23,55 тис. гривень**).

За досліджуваний період Товариством від реалізації матеріалів, отриманих від списання основних засобів, отримано дохід на загальну суму **2 941,96 тис. гривень**.

Крім того за результатами інвентаризації встановлено нестачу 9 приладів та 251 одиниць готової продукції, балансовою вартістю 15,36 тис. грн, та лишки 69 одиниць готової продукції.

2.3 Діюча система внутрішнього контролю та її організація не має змоги попереджувати порушення та недоліки

В ході проведення оцінки внутрішнього контролю ПрАТ «ЧПЗ» аудиторською групою досліджено сукупність внутрішніх правил та процедур контролю, що запроваджені керівництвом Товариства для досягнення поставленої мети, забезпечення стабільного і ефективного його функціонування, дотримання внутрішньої господарської політики, збереження, раціонального та економного використання активів, тощо.

При проведенні оцінки системи внутрішнього контролю аудиторською групою враховано індикатори його стану, наведені в Методичному посібнику «Індикатори стану внутрішнього контролю установи державного сектору України» – К: «Європейський інститут державного управління та аудиту», 2013, – 86 с. [32]

За результатами дослідження основних принципів управління об'єкту аудиту встановлено, що згідно з пп. 10.1-10.5 Статуту ПАТ «ЧПЗ» колегіальним органом Товариства, який здійснює управління його поточною діяльністю, є Правління, яке очолює Голова правління. Голова правління обирається Загальними зборами простою більшістю голосів. Контракт з Головою правління укладається з органом, що здійснює функції управління державним пакетом акцій Товариства.

Відповідно до пп. 18.1-18.10 Статуту ПрАТ «ЧПЗ» керівництво поточною діяльністю Товариства здійснює колегіальний виконавчий орган Товариства – Дирекція, яку очолює генеральний директор, який обирається та повноваження якого припиняються Наглядовою радою. Контракт з генеральним директором укладає та/або розриває Наглядова рада.

Протягом досліджуваного періоду Товариство очолювали на посаді Голова правління Соломко В.А (з 01.01.2015 по 17.12.2015), т.в.о. Голови правління Стороженко Ю.О. (з 17.12.2015 по 17.02.2016), Голова правління Стороженко Ю.О. (з 17.02.2016 по 15.09.2016), Голова правління Колесник А.В. (з 15.09.2016 по 11.05.2017).

На момент державного фінансового аудиту згідно з рішенням наглядової ради ПАТ «ЧПЗ» (протокол від 11.05.2017 №5/2017) управління Товариством здійснюється Генеральним директором Колесником А.В.

За результатами дослідження змісту контрактів, укладених між колишніми керівниками та керівником об'єкта аудиту і органом управління, встановлено, що вказані документи передбачають забезпечення цими керівниками законного, цільового і економного використання усіх видів ресурсів.

На запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.10.2017 №1 щодо надання наказів про розподіл обов'язків між заступниками керівника; положення про відділи чи інші структурні підрозділи об'єкта аудиту, посадові інструкції відповідальних фахівців; інформацію про склад, фаховий рівень та періодичність проходження підвищення кваліфікації працівників бухгалтерської, економічної та фінансової служб; інформацію про кадрову політику щодо кваліфікаційних вимог до осіб, які займають відповідальні посади, та частоту зміни працівників на відповідальних посадах генеральним директором ПрАТ «ЧПЗ» Колесником А.В.: надано пояснення, що вказані документи «не були надані у зв'язку з їх відсутністю»

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.10.2017 №1 та пояснення генерального директора ПрАТ «ЧПЗ» наведено [Додатках 3-4](#).

Наведене вище вказує на забезпечення керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» належної виробничо-господарської діяльності, в частині затвердження внутрішніх документів, які регламентують організаційно-правовий статус працівників і визначають їх конкретні завдання та обов'язки, права, повноваження, відповідальність, знання та кваліфікацію, які необхідні для забезпечення ефективної роботи працівників.

Дослідженням діючої системи внутрішнього контролю встановлено, що організаційною структурою Товариства наявність підрозділу внутрішнього контролю (аудиту) не передбачено.

Відповідно до розділу 11 Статуту ПАТ «ЧПЗ» та розділу 19 Статуту ПрАТ «ЧПЗ» контроль за фінансово-господарською діяльністю Товариства здійснює ревізійна комісія, завданням якої є проведення планових та позапланових перевірок фінансово-господарської діяльності Товариства, його відокремлених підрозділів, а також службових розслідувань за фактами виявлених порушень.

Органами державного фінансового контролю попередня планова ревізія фінансово-господарської діяльності ПАТ «ЧПЗ» за період з 01.07.2013 до 28.02.2015, за результатами якої виявлено:

- недоотримання або втрату доходів на суму 147,82 тис. грн (усунуто – 3,94 тис. грн);
- операцій з ресурсами, проведених з порушенням законодавства, що призвело до втрат, на суму 728,33 тис. грн (усунуто – 726,29 тис. грн);
- операції з ресурсами, проведених з порушенням законодавства, що не призвело до втрат, на суму 873,14 тис. гривень.

За результатами вищевказаної ревізії Слідчим управлінням Головного управління Національної поліції в Черкаській області проводиться досудове розслідування у кримінальному провадженні №1201525000000225, відомості про яке внесені до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань

25.05.2015 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.367 Кримінального кодексу України.

Однак, як засвідчили результати аудиту, аналогічні порушення та недоліки в організації роботи мають місце і під час даної перевірки.

Зокрема, в частині недоотримання доходу від надання майна в оренду, зайве списання паливно-мастильних матеріалів, тощо. Вказані недоліки відображено у відповідних розділах аудиторського звіту.

Дослідженням стану організації облікової політики, встановлено, що впродовж 2015 – 2016 років та 8 місяців 2017 року організація бухгалтерського обліку та облікова політика Товариства регулювалась наказами від 30.12.2014 №70 "Про облікову політику ПАТ «Черкаський приладобудівний завод» на 2015 рік» та від 30.12.2015 №83 "Про облікову політику ПАТ «Черкаський приладобудівний завод на 2016 рік".

Дослідженням встановлено, що зазначені накази не погоджено з органом управління, чим недотримано вимоги пункту 1 розділу II Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 №1213 (далі - Положення №1213) [23].

Крім того, дослідженням відповідності положень наказу від 04.01.2012 № 1 встановлено, що зазначений розпорядчий документ у порушення п. 2 розділу II Положення №1213 не визначає застосування:

- порядку оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг;
- періодичності (періоду) зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку.

Таким чином, накази Товариства від 30.12.2014 №70 (діяв до 31.12.2015) та від 30.12.2015 №83, не відповідають вимогам чинного законодавства, а саме обліковою політикою не встановлено окремі методи обліку і процедури, передбачені Положенням № 1213, накази від 04.01.2012 №1, від 30.12.2015 №83 не погоджені органом управління, як це передбачено п. 1 розділу II Положення №1213.

Пунктом 5.1. наказу Міністерства фінансів України від 24.05.95 №88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» (далі - Положення №88) [21] визначено, що наказом керівника підприємства, установи встановлюється графік документообігу. Графіку документообігу в Товаристві встановлено.

Відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 № 996-ХІ з метою підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності, передбачено проведення підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями незалежно від форм власності інвентаризації майна, коштів і

фінансових зобов'язань.

Так, відповідно до наказів Товариства від 15.09.2015 №53 та від 16.09.2016 №56 в Товаристві проведено річні інвентаризацію, за результатами яких розбіжностей між обліковими та фактичними даними не виявлено.

При цьому, до аудиту не надано жодних документів (інвентаризаційні описи, протоколи інвентаризаційної комісії, накази на проведення інвентаризації), що підтверджують проведення інвентаризації при встановленні фактів крадіжок, обов'язковість якої регламентовано п.7 Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879 (зі змінами) (далі – Положення №879) [22].

Зокрема, документально не підтверджено проведення інвентаризації після виявлення 27.06.2017 факту значного пошкодження та крадіжки товарно-матеріальних цінностей ПрАТ «ЧПЗ» (орієнтовна сума завданих збитків – 400,00 тис. гривень).

Порушення допущене генеральним директором ПрАТ «ЧПЗ» Колесником В.А., яким не створено необхідних умов для проведення інвентаризації в строки та в порядку, визначеному п. 7 Розділу I Положення №879.

Пояснення щодо причин непроведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей Товариства після виявлення 27.06.2017 факту значного пошкодження та крадіжки товарно-матеріальних цінностей ПрАТ «ЧПЗ» Генеральним директором Колесником А.В. до аудиту не надано.

Запит Управлінням Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 19.12.2017 №8 наведено в [Додатку 5](#).

Крім того, за результатами дослідження дотримання посадовими особами Товариства вимог внутрішніх розпорядчих документів встановлено факти здійснення значних правочинів за відсутності погодження Наглядової ради;

Відповідно до п. 20.2 Статуту ПрАТ «ЧПЗ» рішення про надання згоди на вчинення значного правочину приймається Наглядовою радою.

Згідно п.20.1.1 незалежно від вартості значними правочинами є, зокрема:

- правочини, предметом яких є відчуження або набуття земельної ділянки та іншого нерухомого майна та/або майнових прав на вищезазначені об'єкти;
- договори оренди земельних ділянок та іншого нерухомого майна, або основних засобів Товариства;
- кредитні договори, договори поруки, позики, надання та отримання фінансової допомоги, правочини щодо відступлення права вимоги та/або зарахування зустрічних однорідних вимог, факторинг, правочини предметом яких є переведення боргу.

За результатами аудиторського дослідження встановлено, що в період з 20.04.2017 (дата затвердження Статуту ПрАТ «ЧПЗ») по 31.08.2017 керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» вчинено правочини в частині укладання договорів оренди основних засобів Товариства з Товариством з обмеженою відповідальністю "Елев Груп" (договір оренди від 26.05.2017 №04/17) та з Приватним підприємством "Шляхбуд Груп" (договір оренди від 31.05.2017 №05/17) за відсутності відповідного рішення Наглядової ради.

Крім того, за відсутності рішення наглядової ради про надання згоди на вчинення значного правочину керівництвом ПрАТ «ЧПЗ», в особі заступника голови правління Соломка В.А., та фізичною особою, яка займає посаду голови правління Товариства, Колесником А.В. (далі – Позикодавець), укладено договір про надання позики від 03.05.2017 № б/н, відповідно до якого останній надає позику в національній валюті в межах суми 700,00 тис. гривень.

Лист Фонду Державного майна України №10-17-22873 від 30.11.2017 та наведено у [Додатку 22](#).

За результатами дослідження дотримання посадовими особами ПрАТ «ЧПЗ» умов вищевказаного договору встановлено, що відповідно до видаткових касових ордерів від 17.05.2017 №213, від 01.06.2017 №243, від 02.06.2017 №245, від 15.06.2017 №271, від 12.07.2017 №293 та від 17.06.2017 №294 Товариством проведено розрахунки готівкою з Позикодавцем в розмірі, що перевищує граничну суму розрахунків готівкою (50,0 тис. грн), встановлену постановою Правління Національного банку України від 06.06.2013 №210 (зі змінами).

Інформація щодо надання безвідсоткової позики ПрАТ «ЧПЗ» згідно договору про надання позики від 03.05.2017 за період з 01.01.2015 по 31.08.2017 наведено в [Додатку 18](#).

Наведене вище є порушенням п.2.3 Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 №637 (зі змінами) (далі – Положення №637).

Вказане порушення допущено генеральним директором ПрАТ «ЧПЗ» Колесником А.В., яким підписано вищевказані видаткові касові ордери без врахування вимог Положення №637.

Пояснення щодо допущеного порушення Генеральним директором Товариства Колесником А.В. до аудиту не надано.

Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 26.12.2017 №12 наведено в [Додатку 19](#).

Наведене вище, вказує на відволікання керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» обігових коштів з господарської діяльності Товариства.

Таким чином, за результатами проведеної попередньої оцінки система внутрішнього контролю ПрАТ «ЧПЗ» заслуговує на негативну

оцінку, оскільки вона по причині недоліків її організації не попереджує (або не має змоги попереджувати) суттєві для об'єкта аудиту помилки, що негативно впливають на використання активів, формування статей доходів і витрат та на фінансовий результат.

Підтвердженням недоліків внутрішнього контролю є виявлені під час проведення аудиту порушення нормативних актів, які відображені у відповідних розділах аудиторського звіту.

III. Висновки

Фінансовим результатом діяльності Товариства за 2015 – 2016 роки та I півріччя 2017 року був збиток у розмірі 4 782,0 тис. грн, 4 344,0 тис. грн та 3 389,0 тис. грн, відповідно, що свідчить про недосягнення ПрАТ «ЧПЗ» мети діяльності, визначеної Статутом, в частині отримання прибутку.

За результатами аналізу фінансово-господарської діяльності Товариства за 2015 – 2016 роки та 6 місяців 2017 року, проведеного за сукупністю коефіцієнтів відповідно до Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 року №170, встановлено, що **загальна оцінка ефективності управління ПрАТ «ЧПЗ» за досліджуваний період має незадовільний рівень.**

Аудит засвідчив низку негативних тенденцій та недоліків щодо ефективного і законного використання фінансових та матеріальних ресурсів Товариства:

1. Недоліки при плануванні виробничої та торгівельної діяльності Товариства негативно вплинули на ефективність використання фінансових ресурсів Товариства

- не врахування реального попиту на готову продукцію при плануванні обсягів її виробництва на 2015 – 2016 роки та 8 місяців 2017 року призвело до накопичення на складі готової продукції обліковою вартістю **46,3 тис. грн**, що вироблена в 2016 році та залишилась не реалізованою станом на 31.08.2017, уцінки та/або списання готової продукції на загальну суму **134,71 тис. гривень**. Наведене вище свідчить про відволікання обігових коштів Товариства та, як наслідок, неефективного їх використання.

- внаслідок прийняття керівництвом ПрАТ «ЧПЗ» рішень з недотриманням п. 2.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ» та п. 3.1 Статуту ПрАТ «ЧПЗ», в частині здійснення господарської діяльності, спрямованої на одержання прибутку, Товариством впродовж досліджуваного періоду понесено витрат на виготовлення готової продукції на загальну суму **17 104,58 тис. грн**, одержано чистий дохід від її реалізації на загальну суму 11 127,38 тис. грн та, як наслідок, отримано збитки на суму 5 977,2 тис. гривень.

2. Прийняття окремих управлінських рішень в частині здійснення господарських операцій, пов'язаних з формуванням доходів від основних

Аудиторський звіт за результатами державного фінансового аудиту діяльності приватного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод» за період з 01.01.2015 по 31.08.2017

видів діяльності призвели до недоотримання доходів та упущення економічних вигод.

- внаслідок прийняття керівництвом Товариства управлінських рішень щодо реалізацію готової продукції ТОВ «ЧПЗ-Сатурн», за наявності на неї попиту з боку кінцевих споживачів, Товариством втрачено можливість додатково отримати кошти на загальну суму **1 234,5 тис. грн** (без врахування ПДВ).

- реалізація готової продукції ТОВ «ЧПЗ-Сатурн» за відсутності попередньої оплати, що є недотримання вимог п. 6.1 дилерського договору №48/52, призвела до виникнення дебіторської заборгованості, розмір якої станом на 31.08.2017 становить **745,36 тис. грн**, відволікання обігових коштів Товариства на вищевказану суму та приховане кредитування іншого суб'єкта господарської діяльності.

3. Окремі управлінські рішення керівництва ПрАТ «ЧПЗ» в частині здійснення господарських операцій, пов'язаних зі здійсненням поточних витрат, призвели та/або можуть призвести до незаконного та неефективного використання коштів Товариства

- внаслідок недотримання вимог ст. 115 КЗпП України, ст. 15 та ст. 24 Закону України «Про оплату праці» посадовими особами ПрАТ «ЧПЗ» не проведено своєчасну виплату заробітної плати працівникам Товариства станом на 31.08.2017 на загальну суму **1 491,0 тис. грн**;

- з недотриманням вимог ст. 97 КЗпП України посадовими особами Товариства здійснено витрати на придбання продукції (товарів, послуг) при наявності простроченої заборгованості із заробітної плати на суму **1 185,0 тис. гривень**.

- враховуючи норми ст. 34 Закону України «Про оплату праці» додаткові витрати ПрАТ «ЧПЗ» на виплату компенсацій працівниками втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати на станом на 31.08.2017, у разі її виплати на вказану дату, становлять **23,14 тис. гривень**.

- в результаті недотримання посадовими особами ПрАТ «ЧПЗ» вимог наказу Товариства від 30.12.2015 №83 «Про облікову політику ПАТ «ЧПЗ», та п. 4.1 Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 №43 (зі змінами та доповненнями), Товариством зайво списано бензин в кількості **653,75 літри** на загальну суму **16,58 тис. гривень**.

4. Запроваджена політика управління майном в окремих випадках негативно вплинула на результати фінансово-господарської діяльності Товариства.

- посадовими особами Товариства з недотриманням вимог п.8.1 Положення проведено списання основних засобів первісною вартістю **9 747,0 тис. грн** за відсутності відповідних документів та підстав для їх списання. За результатами проведеної інвентаризації підтверджено фактичну наявність вказаного майна на території Товариства;

- керівництвом Товариства в порушення вимог п. 8.13 Положення та п. 3.5.1 Статуту ПАТ «ЧПЗ» за відсутності погодження органу управління корпоративними правами держави в 2015 та 2016 роках проведено списання основних засобів первісною вартістю **5 470,48 тис. гривень**. За результатами проведеної інвентаризації підтверджено фактичну наявність майна на території Товариства, первісною вартістю **1 127,47 тис. гривень**;

- за результатами інвентаризації встановлено **нестачу 9 приладів та 251 одиниць готової продукції, балансовою вартістю 15,36 тис. грн, та лишки 69 одиниць готової продукції**.

За проведеною оцінкою **система внутрішнього контролю ЧДЗХР**, яка по причині недоліків її організації не попереджує (або не має змоги попереджувати) суттєві для об'єкта аудиту помилки, що негативно впливають на використання активів, формування статей доходів і витрат та на фінансовий результат, **заслуговує негативної оцінки**.

IV. Рекомендації

Підсумовуючи загальні результати проведеного аудиторського дослідження, аудиторська група пропонує перелік заходів, необхідних для підвищення ефективності управління коштами і майном Підприємства та покращення фінансових результатів діяльності, а саме:

На Наглядовій раді:

- Забезпечити та проконтролювати повноту усунення недоліків і порушень, виявлених за результатами державного фінансового аудиту.
- В межах повноважень, визначених п. 17.2 Статуту ПрАТ «ЧПЗ» розглянути питання про притягнення посадових осіб Товариства, яким допущено порушення, до встановленої законом відповідальності.

На рівні Товариства:

- Вжити заходів щодо усунення недоліків та порушень, встановлених за результатами державного фінансового аудиту, та забезпечити недопущення їх в подальшому;
- В межах повноважень, визначених п. 18.19 Статуту ПрАТ «ЧПЗ», розглянути питання про притягнення працівників Товариства, якими допущено порушення, до встановленої законом відповідальності;
- Вжити вичерпних заходів щодо стягнення дебіторської заборгованості з ТОВ «ЧПЗ-Сатурн»;
- Оприбуткувати лишки матеріальних цінностей, встановлених за результатами інвентаризації, проведеної відповідно до наказу ПрАТ «ЧПЗ» від 24.10.2017 №58 «Про проведення річної інвентаризації 2017»;

- Вжити заходів щодо удосконалення системи планування виробничої діяльності, якими передбачити врахування реального попиту на готову продукцію та фактичних витрат на її виготовлення;
- Розглянути питання щодо реалізації готової продукції безпосередньо кінцевим споживачам (покупцям).

V. Додатки

5.1 Джерела інформації.

5.2 Перелік додатків до аудиторського звіту.

Аудиторський звіт складено у 4-х примірниках на 41 аркушах.

Начальник відділу контролю у галузі
промисловості, енергетики, транспорту
та фінансових послуг

В.С. Товкес

V. Додатки

5.1 Джерела інформації

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-І.
3. Кодекс Законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI.
5. Закон України від 16.07.1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
6. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 №514-VI
7. Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні».
8. Закон України від 21.09.2006 № 185-V «Про управління об'єктами державної власності».
9. Закону України від 14.05.1992 №2343-XII «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».
10. Закон України від 24.03.95 № 108/95-ВР "Про оплату праці".
11. Закон України від 21.10.2004 № 2103-IV "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення своєчасної виплати заробітної плати".
12. Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII «Про колективні договори і угоди».
13. Закону України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» від 19.10.2000 № 2050-III
14. Закону України від 01.06.2000 № 1775 «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».
15. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361.
16. Порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 21.06.2005 № 173 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 16.03.2009 № 216)
17. Методика проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728.
18. Порядок проведення компенсації громадянам втрати частини грошових доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати, затверджений постановою КМУ від 21.02.2001 № 159.
19. Порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205.
20. Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 №43

21. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88.

22. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879

23. Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затверджене наказом Мінфіну від 19.12.2006 № 1213.

24. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 №88 .

25. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879

26. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170.

27. Методичні рекомендації «Щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства», затверджений наказом Мінекономіки України від 19.01.2006 № 14.

28. Методичні рекомендації щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств, схвалені рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.11.2004 №485

29. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

30. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291.

31. Рекомендації Міністерства юстиції України від 15.01.1996 № 2 «Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації»

32. Методичний посібник «Індикатори стану внутрішнього контролю установи державного сектору України» – К: «Європейський інститут державного управління та аудиту», 2013, – 86 с.

33. Положення про порядок розгляду питань щодо розпорядження та використання майна Публічного акціонерного товариства «Черкаський приладобудівний завод», затверджене Наглядовою радою ПАТ «ЧПЗ» (протокол від 25.02.2015 № 1/2015).

34. Порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 №899.

35. Фінансова звітність Товариства.

5.2 Перелік додатків до аудиторського звіту.

1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності Товариства за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року.
2. Результати аналізу виконання фінансових планів Товариством за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року.
3. Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.10.2017 №1.
4. Пояснення генерального директора ПрАТ «ЧПЗ» Колесника А.В.
5. Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 19.12.2017 №8.
6. Інформація щодо найменування та обсягів, придбаної ТОВ "ЧПЗ-Сатурн" у ПрАТ "ЧПЗ" готової продукції та реалізованої фізичним та юридичним особам за 2016 рік та 8 місяців 2017 року
7. Звіт про виконання фінансового плану ПрАТ «ЧПЗ» за II півріччя 2017 року
8. Розрахунок розмір компенсації втрати частини заробітної плати працівникам ПрАТ «ЧПЗ», яка підлягає відшкодуванню Товариством станом на 31.08.2017 у разі її виплати на вказану дату
9. Розрахунок розміру зайво списано пального ПрАТ «ЧПЗ» за 2015 – 2016 років та I півріччя 2017 року.
10. Пояснення начальника транспортно-експедиційної дільниці ПрАТ «ЧПЗ» Масненка С. В.
11. Інвентаризаційні відомості та протокол інвентаризаційної комісії Товариства.
12. Копії журналу реєстрації трансформаційних проведення та трансформації Балансу (Звіту про фінансовий стан) ПАТ «Черкаський приладобудівний завод» станом на 31.12.2016
13. Пояснення головного бухгалтера Товариства Зими Л. А.
14. Бухгалтерська довідка щодо усунення порушення.
15. Перелік списаного майна ПрАТ «ЧПЗ» за 2015 та 2016 роки.
16. Лист Фонду Державного майна України № 10-17-22099 від 22.11.2017
17. Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 20.12.2017 №9
18. Інформація щодо надання безвідсоткової позики ПрАТ «ЧПЗ» згідно договору про надання позики від 03.05.2017 за період з 01.01.2015 по 31.08.2017.
19. Запит Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області від 26.12.2017 №12.
20. Показники фактичної собівартості готової продукції та замовлень ПрАТ "ЧПЗ" за 2015 – 2016 роки та 8 місяців 2017 року.
21. Матеріали зустрічної звірки проведеної у ТОВ «ЧПЗ-Сатурн».
22. Лист Фонду Державного майна України №10-17-22873 від 30.11.2017.